

NOVA DOBA

plačano do
dijakna knjižnica
Ljubljana

Iz. iztis

Stane letno 60 Din, mesečno 5 Din, za inozemstvo 240 Din.
Oglasi za mm višine stolpca 50 p. Reklame med tekstem 70 p.
Posamezna številka stane 1 Din.

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo: Strossmajerjeva ul. št. 1, I. nadst., Telef. 53.
Upravništvo: Strossmajerjeva ul. št. 1, pritličje. Telef. 65.
Račun kr. poštnege čekovnega urada št. 10.066.

EM. LILEK:

Francoski in angleški časopisi o sedanjem konfliktu med Francijo in Nemčijo.

Ker je naše domače časopisje večinoma samo enostransko informirano o sedanjem nemško-francoskem sporu, čitajoč samo nemške časopise, odločil sem se, da podam o tem izvestja iz francoskih in angleških listov, da bi naše občinstvo moglo pravilno in pravično presojati vzrok in pomen tega spora in potem tudi razumeti nastop francoske diplomacije. Tudi za ta spor mora veljati pravni zahtev: *audiatur et altera pars*, naj se čuje tudi drugi zvon.

Francoski list »Le Temps« piše, 16. jan. t. l. o zavzetju Porurja (Ruhrgebiet) sledeče: »Okupacija Essena od francoskih, italijanskih in belgijskih inženierih pomeni popoln preobrat mednarod. politike. Lahko povemo, da smo s tem storili zgodovinski preokret, ki je bil potreben po sodu vseh tistih, ki imajo zdrav razum. Dozdaj smo se nahajali na robu brezdnja, in ker je bila nevarnost da se vsi vanj skotrljamo in si pri tem razbijemo naše glave, najprej mi evropski narodi potem pa tudi vsi drugi celega sveta, je bilo nujno potrebno, da zapustimo dosedanje pot. To je prvi spoznal Poincaré! Mi Francozi smo lahko ponosni na to, da imamo za vodjo naše politike državnika, ki je edini vse to sprevidel, razumel in prema temu tudi znal vse svoje delo uravnati. Z njegovim odločnim, obenem pa vendar tudi umerenim nastopom ni samo Francozom storjena najkoristnejša usluga, ampak tudi vsem drugim narodom. To lahko trdimo brez vsakega pretiravanja. Mi smo živeli s svojim internacionalizmom v pravem kaosu, medtem pa je nemški demijurg mislil le na svojo organizacijo, delal samo za svojo korist in po svojih njemu prirojenih metodah, nezakonitih ter obenem tudi brutalnih. Prstrašeni smo v duhu ugledali povrnitev časa, ko vojno cesarstvo, ki nikdar ni imelo drugega programa ko zavladati celim svetom, zopet poduzame svoje krvave osvojitve, postavši iznova ekonomski gospodar sveta in dovedavši vse svoje konkurente v konkurs in brezdelnost. Ko smo se napotili v Essen, nismo slišali samo po naše blago in naš denar, ki nam po mirovni pogodbi pripada, ampak tudi po mir, po v sedanjih razmerah edino mogoči mir, ki ga imamo mi rešiti in obvarovati nevarnosti.

Nemška kultura.

Iz Žalca nam pišejo: Celjska »Vahtarca« je čutila potrebo nastopiti z ostrim provokatoričnim člankom »Auf zum Stimmenfang«. Razume se, da naši zavedni Celjani niso mogli molčati. »Nova Doba« jim je takšne zabrusila, da je »Vahtarca« vrgla puško v koruzo ter v svoji sveti nedolžnosti pozabila na vse bridke slovenske spomine ter konečno izjavila, da je bila to v tej zadevi »njena zadnja beseda«. Verjamemo! Molčati mora, ker si je sicer morala misliti, da bo prišla vsa zgodovina celjskega slovenskega trpljenja na dan.

Naj izve tudi današnja osvobodjena mladina, kakšen križevpot so hodili slovenski Celjani in okoličani zlasti zadnjih 20 let pred izbruhom svetovne vojne.

Naj pomagam otvarjati to žalostno poglavje celjske nemške kulture, ki sem jo okusil in videl sam na sebi.

Leta 1899 (?), letnice se ne morem prav spominjati, so prišli praški aka-

Upajmo, da bo enkrat prišel čas, ko bo se Nemčija, prebujena iz svojih imperijalističnih in krvavih sanj, začela pečati z mirnim delom, obdelavajoč sveža polja, kopajoč svoj premog, izdelavajoč nešteto izdelke, izdelavajoč nove metafizične nauke in pletoč šopke iz modrih cvetic, nasajenih v njeni obnovljeni pesniški duši. Takšna v mirnem in kulturnem delu napredujoča Nemčija ne bo imela boljšega sosedu, kakor ji bo Francija. Naj se za vse čase odpove nameri, da nas napade, da požiga naša mesta in naše vasi, da masakrira naše stanovnike, da ropu v naših hišah in javnih in da nam vsiljuje svojo prosveto, nad katero se naravnost zgražamo — in njena surovost in grozovitost v preteklosti ji bo odpuščena, morda celo pozabljena. Ali takšna Nemčija obstoji za sedaj, je v naših željah, upih in sanjah! Roparski germanizem, ki je bil nekaj časa obupan, se je zopet dvignil na noge. Govoril je po zadnji vojni najpoprej s sladkim, mirnim in pametnim tonom, pozneje pa vse smeješe, nazadnje vsak dan boli arogantno ter začel zopet korakati po potih, po katerih se je že tolikokrat premikal. Do večerajšnjega dne je že tako daleč prišel, da si domišlja: meni je odslej že vse dovoljeno, vsaka lopovščina in goljufija, vsa poneverjenja in vse potuhe, potajno oboroževanje in dupiranje celega sveta.

Danes se je Nemčiji javilo, da je za njo že pretekla rok za varanje upnikov in za njeno izzivalno obnašanje proti njim; da obstoji na njeni meji močna sodniška sila, ki ji ne bo dovolila, da izveče do konca svoje oropanje drugih in svoje nepošteno izsiljevanje. Francija se je odločila, da vzame v svoje roke izvedbo pogodb in ona ne bo več pripustila njihove neprestane kršitve.

Belgija in Italija so takoj jasno spoznale cel pravni in politični položaj ter se nemudoma postavile na stran Francije. In ta dogodek, da so se galoromanski narodi postavili na Rajn proti navlaščajoči Germaniji ni brez zgodovinske važnosti. Ta antanta proži nam za ta trenutek, morda tudi za deli časa, največjo garancijo za ohranitev mira.

Ako se more to združenje obdržati in učvrstiti — in ono se mora, ker to zahtevajo interesi vseh treh udeležencev — potem bo ta zid zadosti močan, da Nemčijo prisili, odrabi se nakani, da ga prebije. Tudi drugim narodom se bodo odprle oči in tudi oni bodo spoznali, da Francija ne išče ničesar drugega kakor malo pravičnosti in priznanje svojih interesov od strani Nemčije; da ona želi ohraniti mir s tem, da prisili nanj edini

demiki v Celje, da pozdravijo svoje južne trpeče brate Slovence.

V »Narodnem domu« se je vršil koncert, banket, ples i. t. d. In tja smo prišli že popoldne okoličani, da pozdravimo brate Čeha.

S tovarišem S. iz Št. Pavla se napotiva tudi s popoldanskim vlakom v Celje. Koj jo mahneva v »Nar. dom«.

Ulice vse prazne — in zdelo se nama je, da se pripravljajo »nevihta«. V »Narodnem domu« ni nikogar, zvedela sva, da so Čehi na Starem gradu. Sklenila sva, da jim greva nasproti. Na Glavnem trgu je imela pred Faningerjevo hišo »celjska garda« v družbi celjskih, mariborskih in graških buršakov bojno zborovanje. Neopažena zdrkneva proti farni cerkvi h kapucinskemu mostu.

Že sva slišala petje od Skalne kleti vračajočih se Čehov in Slovencev. Vedoč, da se pričakuje napad, jo kreneva čez kapucinski most po glavnem drevoredu in čez savinjsko brv do bivše grajske vojašnice, da se izogneva nemški vojski.

Isto so storili tudi Čehi — in tako

narod, ki ga ogrožava. Zdi se, da se že tudi v Angliji opaža preokret v javnem mnenju. Oni dan, ko bo ta država pritrčila politiki francoski — ne bo treba da nam proža kakšno gmotno pomoč — bo Nemčija v občutku, da je njena igra izgubljena, vrgla vse svoje goljufne karte na tla. In če mi vstrajamo v našem odločnem, mirnem in zakonitem držanju, bodo nas sčasom vsi narodi pozdravili kot prave branitelje svobode, pravice in miru». (Konec prih.)

Izjava.

Izmišljeni dopis obrtnika v »Slov. Narodu« skuša proti listi, na kateri kandidiram jaz kot zastopnik pridobitnih slojev, hujskati, češ da bi bilo potrebno, da sem jaz nosilec liste in ne okrajni kandidat. Nasproti temu ugotavljam, da je nosilec moje liste dr. Kukovec postopal proti zastopnikom pridobitnih krogov lojalno in da je dal istim največje jamstvo za izvolitev njihovega kandidata izmed vseh strank.

Na shodu zaupnikov v Celju so sprejeli obrtniki kot zadostno jamstvo, da se meni pripusti kandidatura v celjsko-vranskem okraju s 70.000 prebivalci, ker smo obrtniki smatrali, da je ta okraj navadno najčistejši in največji med obrtniki in kmeti in je več upanja na skupni listi kmetov in obrtnikov, zato nastopamo kot kmetijska obrtna zveza. To nam je tem potrebnejše, ker prekmurski okraj, ki imajo največ obrtnikov, hočejo skupen nastop vsih Prekmurcev brez ozira na stanove in to hoče tudi mariborski, v narodnem oziru Šibki okraj.

Le za slučaj, če bi ne prišlo do sporazuma med naprednimi strankami, želeli smo, da se združita ta okraj in drugi največji okraj mariborski - št. lenarski z daljnimi 70.000 prebivalci. To je nosilec liste dr. Kukovec sprejel in nam priznal polno svobodo, da se jaz smatram kot nestranski kandidat obrtnih in kmetijskih krogov. Če se računa od 140.000 prebivalcev ena petina volilcev, vidi se, da ima okraj kandidata pridobitnih krogov do 28.000 volilcev. Če se računa, da je potrebno za izvolitev enega poslanca okoli 5000 volilcev, že ta dva okraja sama dajeta za izvolitev zadostno podlago. Če pa obrtniki ne spravimo listi, na kateri kandidiramo, sami primerne števila glasov, ne moremo računati na izvolitev, niti če na lastni listi kandidiramo. Svojo lastno listo postaviti, so obrtniki po temeljitem posvetovanju odklonili, ker nočejo delati še več razdora, kakor ga že imamo.

sva bila midva prva pri Koserju (Orlu) od fakinaže itd. pozdravljena v tej soreski. Razjarjeni kulturonošci so klicali »Heil, heil!«, na koje klice pa nisva reagirala. In sedaj so padli po naju s palicami, bokserji, krepizelji, pa prav pošteno in temeljito.

Resnici na ljubo pa moram povedati, da so naju zaščitili celovski policisti, ki so bili za ta dan pozvani v Celje. Midva nisva niti najmanje izzivala. Šla sva mirno in ker se nisva »heil« drla, je bil že dan povod, da naju kratkomalo obsodijo in pretepejo.

In danes hočejo govoriti o nemški miroljubnosti napram trpečemu slovenskemu ljudstvu, ki sploh ni smel na primer v kavarni »Merkur«, sedanja Kreditna banka, slovenski govoriti, ko ti gospodje niso drugega poznali nego »windische Hunde«.

In ko je bilo te nevarnosti konec, prideva pred »Narodni dom«. Izza balkona se nama smeje rajni prof. Kosi in naujo pozdravlja.

Prišedši pred vrata rudeče sobe, pa prileti velik kamen, ravno v zunanjo

Mi vemo, kaj dr. Kukovec za nas pomeni kot politik in je bila zato naša želja, da je on nosilec liste tudi v trenutku, ko je on sam predlagal, da bodi nosilec liste Štefan Kührar, a dr. Kukovec kandidat v Prekmurju. Jaz sem mnenja, da dr. Kukovec lažje dobi mandat brez nas, nego mi, če ne kandidiramo na njegovi listi. Brez složnega dela ni zmage, to vé vsak obrtnik. Prosim torej »Slov. Narod«, naj se v naše razmere ne vmešava.

Celje, dne 26. januarja 1923.

Ivan Rebek.

Celjska glazija. — Športni klub.

Poročali smo v zadnji številki »Nove Dobe«, da je obč. svet celjski v svoji seji z večino glasov zavrnil vlogo slov. »Športnega kluba Celje«, ki je nameraval na glaziji urediti moderen, okusno ograjen športni prostor po načrtu, kakor ga je izdelal strokovnjak g. inženjer Bloudek v Ljubljani. K temu sklepu si dovoljujem pripomniti sledeče: Gojitev športa ni samo zadeva posameznih ljubiteljev športa, temveč je to zadeva, ki mora interesirati cel narod in mora interesirati tudi naše narodno zastopstvo mesta Celja. Tega se zavedajo danes v polni meri vsi narodi, ki posvečajo mnogo pažnje razvoju športa ter izdajajo v te svrhe naravnost ogromne vsote iz zasebnih in državnih sredstev. Najlepši dokaz visokega pomena športa nam nudijo Čehi, ki so si s svojimi zmagami v vseh mogočih športnih panogah priborili spoštovanje in ugled v širokem svetu. Sledeč temu vzgledu je ustanovila peščica naših vnetih, idealnih slovenskih športnikov svoj klub v Celju, ki ima nalogo skrbeti za vsestransko telesno vzgojo naše mladine. Športni klub se do sedaj vsled pomanjkanja primerno urejenega vežbališča ni mogel razvijati tako, kakor bi bilo želeli v interesu ugleda kluba in ugleda slovenskega Celja.

Pri izdelovanju načrta za športni prostor na glaziji so upoštevane vse panoge športa, zlasti tudi lahka atletika, ki je temelj vse nadaljne telesne vzgoje. V posesti lepega, modernega igrišča bi »Športni klub« imel možnost, da privabi k sebi vso našo mladino, ki se sedaj odteguje in izgublja, ker ji klub ne more dovolj nuditi. Mesto da mladina pohajkuje, prepuščena sama sebi, v prostih urah okrog, bi se zbirala na športnem prostoru ter se sistematično vzgajala pod vodstvom strokovnjakov. Del igrišča bi bil na razpočajo raznim

plinovo svetilko nad nama, ki se razleti na tisoč koscev in vse »konfete« dobim zopet na glavo, medtem, ko me kamen k sreči ni zadel.

Na vse zadnje so me torej še spoznali za »sv. Štefana«, ki pa je imel še časa dovolj, da je zbežal hitro v varno zavetje pod streho in edino celjsko slovensko zaščito »Narodn. doma«.

Kontrabasist tedanje celjske »Narodne godbe«, koje član in ustanovnik sem bil, mi za silo zašije raztrgano obleko, da sem mogel na večer v dvorano.

Strah popoldanski je bil hitro zabljen. Sledil je živahen in animiran slovenski večer in bratskega navdušenja ni bilo ne konca ne kraja.

Okoli polnoči pride v »Narodni dom« celjski župan Rakusch, ki je v imenu »razburjenih« Celjanov in nahuj-skanih buršakov zahteval, da morajo Čehi ponoči zapustiti celjsko mesto.

A Slovenci, na čelu jim starosta g. dr. Sernec, so rekli, da ne. Rakusch je šel z dolgim nosom. Buršaki so pa zaman čakali v temnih celjskih ulicah

telovadnim organizacijam za javne nastope.

To je nekako okvir načrta »Športnega kluba« in njegove vloge na občinski svet v Celju. Omenil sem že uvodoma, da je v zadnji seji predlog zaenkrat propadel, jaz mislim, da v glavnem zato, ker ni bil vsem dovolj jasen in ker se je marsikdo morda bal, da se ta nekdanja lepa, zelena in živa glazija s plotom celotno zagradi in popolnoma odvzame prebivalstvu, zlasti še naši mladini, ki je v letih pred vojsko imela in uživala tu svoj nebeški raj, kjer je svobodno živela v zdravem zraku in solncu. V letih vojske in »vztrajanja«, ali avstrijskonemškega »durchhalten«, je nastalo na tem svetu široko polje krompirja in fižola, kjer so si skrbne roke stradajočih revežev pridelovali svoj košček živeža. Trajalo je to še nekaj časa po prevratu. Danes pa je ta nekdanja lepa glazija vse drugo, samo to ne, kar nam je bila in kar nam je v spominu na nekdanje čase, ko smo se na njej lovili in podili, kolikor nas je bilo volje in veselja. Cela glazija je prava puščava brez gospodarja, ki bi jo negoval. Steze v drevoredu krog glazije so v stanju, ki nam ni v čast, isto velja glede prostora, kjer je začasno vežbal »Športni klub«, saj je ves ta svet postal tudi neke vrste vojaško vežbališče in dirkališče za vozove in v novejšem času tudi za konje, ki svobodno tekajo, kakor v široki puščavi, da deca in matere s strahom in krikom beže iz glazije.

Vsakdo, ki pozna našo glazijo in življenje, kakor se na njej odigrava, mora priznati, da treba tu ureditve. Mogoče je samo dvojje, da ali postane glazija to in taka, kakor je bila nekdanj in da ne bo na njej gospodaril in jo pustošil vsak, kdor hoče ali pa, da se večji del glazije odda v najem »Športnemu klubu«, da napravi iz njega moderno, okusno zagrajeno športno vežbališče, ki bo dostopno tudi drugim društvom in da najde v njem mladina svoje varno zavetišče. Prepričan sem, da se lahko mirno odločimo za poslednje ter oddamo v športne namene večji del glazije. Odločati mora pri tem tudi zavest, da imamo iz nacionalnega in kulturnega stališča dolžnost, da gojitev športa podpiramo in delavcev na tem polju ne prepuščamo samim sebi. Za nas, ki na tem polju nismo aktivni, preostaja vendarle velika dolžnost, da prizadevanje drugih razumemo in ga z vsemi močmi podpremo. Naše slovensko Celje še tega svojega kričnega kulturnega in nacionalnega dolga ni plačalo.

Ivan Prekoršek.

Politične vesti.

Nemci in naše politične stranke. Zadnje čase je bilo čitati vse mogoče kombinacije o udeleževanju Nemcev pri bodočih volitvah. Kakor poročajo listi, je vodstvo vojvodinskih Nemcev na svoji konferenci v Apatinu, sklenilo samostojen političen nastop. Vprašanje Nemcev v Sloveniji je precej drugačno, tu ne gre toliko za Nemce, ki jih je neznatno število, gre se tudi za one manjzavedne takozvane nemčurije, ki so jih nekdanj Nemci vodili na vrhovi in jih očitno hočejo še v bodoče. Odkrito pa izjavljamo, da nimamo prav nič volilnega

vračajoče se Čehi s palicami, bokserji, orožjem.

Vračali pa so se zvečer Žalčani: tov. Gostinčar, sedanji nadučitelj v Zidanem mostu, rajnik občinski tajnik žalski Ivan Kač in tedanji uradnik žalske posojilnice g. Miško Reicher, mili mi prijatelji, ki je nedavno v Ljubljani preminul.

Kar tri sem spremljal do glavnih vrat »Narodnega doma« ter jim prigovarjal, naj ostanejo.

Hoteli so domov. In sedaj se začne krvavo celjsko pobalinsko dejanje! Ko pridejo Žalčani do Škoberneta, so bili od celjske druhal napadeni. Reicherja in Kača so pobili na tla. Gostinčar, videč položaj, vzame samokres in vstrel v silobranu ter zadene pod oko celjskega trgovca Polanetza.

Sedaj se zvali druhal na g. Gostinčarja, policija aretira in zapre njega in Reicherja, Kača pa pusti na tleh zdihujočega.

To je bil celjski nemški triumf — nemška zmaga,

Dolgo je sedel g. Gostinčar v pre-

strahu ne pred onimi, bojevito razpoloženimi našimi nemškimi trgovci, industrijanci, obrtniki, advokati, zdravniki in uradniki, ki žele na vsak način in za vsako ceno svoje kulturnoacionalno delovanje iz preteklosti nadaljevati danes v naši državi ter se opirati pri tem na one svojčas z denarjem in terorjem zaslužnjene slovenske duše. Prav vsejedno more biti za nas nacionaliste, ali gre vse to v radikale ali pa se javno pred svetom pokaže brez kринke v celotni resnici. Če je nemški gospodi prvo simpatično in oportuno, bo sklenilo to, če ima veselje do samostojnosti, bo krenila svojo pot. Naša pravica pa bo in poskrbeli bomo kar najbolj temeljito in mirno, da bomo vse bojne politične nemške in nemškutarske demonstracije po zaslužju kvitirali. Vemo prav dobro, da se nemška trgovina, industrija in obrt koplje v kapitalu, ki ji ga donša slovenski živelj, vidimo tudi dannadan, kako se to mirno liberalno sožitje od nemške strani ošabno in naduto in prepotentno izrablja. Kljub razdrapanosti slovenski, pa prav nič ne dvomimo, da bomo znali z nekdanjo voljo in doslednostjo mi štajerski narodnjaki dati tej nemški in nemškutarski gospodi — odgovor, ki bo držal in kojemu se trajno vsaj vsi ne bodo posmehali, pa naj še to stokrat ali tisočkrat izživajoče ponovi naslednica »Deutsche Wacht« v Celju v imenu vseh onih Nemcev in nemčuricov, ki žive med nami in od nas Slovencev. Pravtako ne bomo na tla padli pred kako eventualno možno kupčijo, ki bi se jo zahotelo komurkoli sklepati na naš račun. — Bila je tega polna naša preteklost, ki nas ni ubila, in tako bomo tudi danes, če treba, šli preko vseh partijskih kupčij močnejši in konsolidiranejši.

Minister Zupanič v Prekmurju. Beograjski »Balkan« poroča, da so kmetiči v Prekmurju poskušali varati ljuske mase, pripovedujoč jim, da so vladina stranka in da imajo pakt s Pašičem. Njihov posej je izzval v Prekmurju veliko ogorčenje, posebno ko je minister Zupanič posetil to pokrajino. V Dolnji Lendavi, kjer so Radičevci se je minister udaril z Radičevim poslancem Vrtnarjem. Kakor se kaže, je dopisnik »Balkana« gledal s slabimi očmi.

Kriza v vladi. Sedanji kabinet se najbrže ne bo mogel dolgo držati, sicer režimski listi demantirajo vesti o zmešnjavi v vladi, vendar temu nikdo ne verjame. Po listih vodita polemiko bivši minister Stanič in njegov radikalni naslednik Velizar Jankovič. Glede finančnega ministra Stojadinoviča je Protič zahteval, da izstopi iz vlade. Vlada se čuti skrajno oslabiljena, kar je pokazala tudi konferenca ministrov, na kateri se je razpravljalo o volilnih ukrepih. Finančni minister se vrača k politiki Kumanudta, da prepreči katastrofo dinarja. Vsled malomarnosti v vprašanju uradniških doklad grozi naravnost katastrofa v administraciji. Uradniki nekega ministrstva so izročili memorandum, v katerem zahtevajo takojšnje zvišanje plač, drugače zapuste vsi naenkrat državno službo.

Pašič ponuja svojega sina. Na ministrski konferenci 23. tm. je prišlo do mučne debate o kandidaturi Rade Pašiča, ki ga hoče oče spraviti v parlament. Kjerkoli so dosedaj mladega Pašiča pre-

iskovalnem zaporu, a Reicherja so čez dva dni izpustili. Gostinčar je prišel zato, ker se je branil, pred porotnike, kjer ga je zagovarjal sedanji celjski župan g. dr. Hrašovec, tako, da je pretresla njegova živa in trpka beseda tudi trde nemške sodnike.

Nič niso mogli dokazati Gostinčarju, najmanj pa hudodelstva, in da ni bilo blamaže, so ga obsodili na mesec dni zapora. In sedaj je planil nanj deželni šolski svet v Gradcu ter zahteval od celjskega slov. okrajnega šolskega sveta, da predlaga odslovitev Gostinčarja.

Okrajni šol. svet se ni udal višjemu povelju. Gostinčar je bil kazenskim potem premeščen in po dolgih letih trpljenja je vendar dobil učit. mesto v Sv. Petru pod Svet. Gorami. Danes šele, ko je mož osivel, je rehabilitiran in Višji šolski svet v Ljubljani mu je podelil nadučiteljsko službo v Zidanem mostu.

Gostinčarjev slučaj označuje dovolj celjsko nemško kulturnost. In danes si upa »Vahtarica« govoriti o svoji pra-

zentrali, so ga okrajni zaupniki povsod odklonili.

Prekinjenje med slovenskim republikancij in hrvaško republikansko stranko. »Slobodni dom« prinaša vest, da ni med ustanoviteljem slovenske republikanske stranke dr. Novačanom in hrvaško republikansko stranko nobene zveze. Na zadnjem republikanskem zborovanju na Spodnji Hudinji je prišlo med delegatom HRSS in dr. Novačanom do nesoglasij radi nosilca kandidatne liste republikanske stranke v Sloveniji.

Bolgarija in Jugoslavija. Stamboljski je izjavil glede odnošajev napram Jugoslaviji, da je našel pri zadnjem posetu v Beogradu mnogo več naklonjenosti, kakor je pričakoval. Glede zblizanja dveh držav je povdaril, da če Pašič pri volitvah propade, bi bili oni, ki pridejo za Pašičem, še bolj vneti za idejo zblizanja.

Italijani stavijo nove zahteve. Mussolini je predložil nove zahteve za sporazumno izvršitev evakuacije Sušaka in tretje cone v Dalmaciji. Glede tega se je vršila važna ministrska seja, na kateri je poročal zunanji minister Ninčić. V obširni debati je prevladovalo oportunistično naziranje, da treba Mussoliniju ugoditi, češ, da gre itak za zahteve, ki se tičejo predvsem administrativne in tehnične izvedbe evakuacije. Italijanska vlada ratifikacije sanmargheritskih konvencij sploh ni dala na dnevni red parlamentarnega zasedanja. Sklep ministrskega sveta je bil takoj brzojavno sporočen našemu poslaniku v Rim, da ga priobči Mussoliniju.

Amerikanska sodba o zasedbi Poruhrja. Kakor poročajo iz Washingtona je označil senator Borah francoski pohod v ruhrsko ozemlje kot akt neusmiljenega militarizma, kršenje premirja in versailleske mirovne pogodbe ter pogrešek zoper človeštvo. Borah se poteguje, da bi Zedinjene države formalno protestirale.

Nova redukcija uradništva. V finančnem ministrtvu izdeljujejo načrt o uradniških dokladah. Minister ga bo izročil baje vladi in nato finančnemu odboru. V svrhu kritija se bodo zvišale nekateri carine in reduciralo nekvalificirano osebje.

Francoske čete ostanejo v Poruhrju dve leti. Za diktatorja zasedenega ozemlja je imenovan general Weigand. Po poročilu »Echo de Paris« ostanejo Francozi v zasedenem ozemlju dve leti. Francosko vojno ministrtvo je poslalo v zasedeno ozemlje 3750 francoskih uradnikov in poduradnikov, ki bodo zamenili odpuščene nemške uradnike. Vsled okupacije je delavstvo odložilo delo v vseh komunalnih in državnih institucijah ter v vseh tovarnah. V Münchenu se vrše velike protifrancoske demonstracije.

Dobrovoljci in invalidi pri Pašiču. Dne 25. tm. so posetili min. predsednika Pašiča dobrovoljci in invalidi ter zahtevali, naj prepreči neprilike, ki jih jim delajo radikalni uradniki, ker se je odločila ogromna večina dobrovoljcev in invalidov podpirati demokratsko stranko.

Iz demokratske stranke. Demokratska stranka je obdržala povsod enotnost in ni prišlo še nikjer do cepjenja list. Razpoloženje med narodom za stranko je izvrstno. Število demokratskih glasov bo znatno naraslo, tako da bodo

vicoljubnosti, poštenosti in strpnosti napram tistim sohržavljanom, ki so to bivšo celjsko svojat redili.

Zato se ne morem dovolj čuditi, da si drzne »Vahtarica« danes govoriti v takem tonu, ko uživajo vendar gospodje okoli tega lističa takšno prostost, kot ptice pod nebom.

Prepričan sem, da se današnji vladajoči Slovenci celjskega mesta ne bodo nikdar tako daleč spozabili, da bi se našla kdaj v njihovih vrstah oseba, kakor je bil tisti celjski nemški doktor v taboru tedanje celjske nemške klike, ki je na cesti pri belem dnevu opljuval odraslo hčerko odlične narodne rodbine — — —

Sedaj pa pozivljam »Vahtarico«, da mi odgovori na ta dejstva!

Celjski Slovenci, ne bodite šleve in napravite v Celju red in mir, ne dopustite, da Vas nemški list še dalje izziva. V rokah imate močno orožje, staro ali vedno zdravo geslo »Svoji k svojim!«. Mi smo z Vami kakor nekdanj

demokrati največja parlamentarna skupina.

Zmešnjave pri radikalcih. Akcija S. Protiča postaja vedno opasnejša. Na seji glavnega odbora radikalne stranke 25. tm. je bilo sklenjeno, da nastopi radikalna stranka proti Protičevcem. Razpravljali so tudi o volilnem proglašu, kate-rega najbrže ne bodo izdali, ker bi v njem ne mogli zamolčati Protičeve akcije in bi s tem izzvali nove diskuzije. Kljub težki notranje- in zunanjepolitični situaciji so ministri skoro neprestano na agitaciji. Po poročilu »Jutra« javlja minister dr. Zupanič iz Ljubljane, da bo prevzel radikalno kandidaturo v Mariboru veletrgovec Wickelhauser. Po poročilih bodo podpirali radikale v mariborski oblasti Nemci in Madžari, v Ljubljani pa nova »narodno-napredna stranka«.

Celjske novice.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

V soboto 27. tm. ob 8. uri zvečer izvenabonement »Kozarec vode«. V nedeljo 28. tm. gostuje celjsko gledališče v mariborskem narodnem gledališču s »Kozarcem vode«.

Imenovan je g. prof. Josip Klemenc, ki je služboval pred kratkim na tukajšnji državni realni gimnaziji za asistenta arheološkega muzeja v Zagrebu, kjer je že nastopil službo.

Protestno zborovanje državnih nameščencev. Prejeli smo naslednji poziv: Vse aktivne in vpokojene državne nameščence, vpokojene častnike, njih vdove in sirote vabi odbor društva javnih nameščencev še enkrat na protestno zborovanje, ki se vrši v nedeljo, dne 28. januarja ob 11. dopoldne v Narodnem domu. Vabi se tudi vsa javnost, ki se zanima za javno nameščenstvo. Isti dan se vrše taki shodi po vsej državi. Vsak javni nameščenec naj s svojo udeležbo dokaže svojo disciplinarnost v težkem boju za obstanek. Manifestirajmo za svoje pravice vsi brez izjeme, zavedajmo se pa pri tem dostojnosti in ugleda, ki je potreben za takšen nastop! Ravno tako je dolžnost vsakega javnega nameščenca, da se udeleži občnega zbora društva javnih nameščencev v Celju, ki se vrši v soboto ob pol 8. uri zvečer v Narodnem domu. Reševala se bodo važna vprašanja, zato naj nihče ne manjka. Naknadna kritika je jalova! Odbor.

Občeslovensko obrtno društvo v Celju se udeleži oficijelno protestnega shoda javnih nameščencev radi zavlačevanja njihovega gmojnega položaja, ki se vrši 28. 1. 1923, ob pol 11. uri dopoldne v Narodnem domu. Obrtniki, udeležite se vsi tega shoda, ker v stanju v kakršnem danes stoji naše uradništvo je nezanosno in to njihovo bodo občutimo tudi mi mali obrtniki s tem, da si uradnik ne more ničesar nabaviti pri tej njegovi pravi in tako je tudi obrtništvu odtegnjen gotovi zaslužek kojega je uradništvo vedno rado podpiralo ob času ko je to uradništvo imelo vsaj svoj eksistenčni minimum. — Odbor občeslovenskega obrtnega društva.

Občni zbor SK Celje se vrši, kakor že objavljeno, dne 27. februarja 1923 ob pol 20. uri v klubovi sobi hotela Balkan s sledečim dnevni redom: 1. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo odbora. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. V slučaju nesklepnosti se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih članov. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

Občni zbor Sokoiskega društva v Celju se vrši v nedeljo, 28. januarja 1923 ob pol 9. uri v društveni telovadnici (mestna osnovna šola). Dnevni red: 1. nagovor staroste, 2. poročilo funkcionarjev: tajnika, blagajnika, načelnika, gospodarja, preds. prosvetnega in načelnika jezdnege odseka. Sestre in brate vabimo k polnoštevilni udeležbi. Ako bi občni zbor ob določenih uri ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje drug občni zbor in je sklepčen, če je navzoča vsaj ena desetina članstva.

Pravoslavna crkvena opština u Celju proslavi v soboto 27. tm. ob 10. uri dop. v oficirskem domu Sveto-Savsko proslavo.

IV. Obrtniški ples v Celju. Obrtništvu priredi tudi letos veselico in je v nedeljo, da se je širša javnost v obilnem šte-

Ustanovljena 1864. Hranilnica mestne občine Celje Ustanovljena 1864.

52-52

V lastni palači pri kolodvoru.

Stanje hranilnih vlog K 42,000.000. Vrednost rezervnega zaklada K 8,000.000.

HRANILNE vloge, ki se sprejemajo od vsakogar, uživajo najpopolnejšo varnost in ugodno obrestovanje. Pošine položnice strankam brezplačno na razpolago. Rentnino plačuje zavod iz svojega.

SPREJEMA tudi v varno shrambo od strank in sodišč razne vrednosne papirje, vlozne knjžice i. t. d. Daje v najem **PREDALE** v svojih safeblagajnah, tako, da obdrži ključ stranka sama.

OSKRBUJE svojim vložnikom prodajo in nakup vseh vrst vrednostnih papirjev itd. Izvršuje za nje tudi inkaso in druga denarna opravila najkulantneje. **IZPLAČILA** v inozemstvu izredno ugodno in promptno.

Posojila vseh vrst pod najugodnejšimi pogoji. Brezplačna pojasnila in strokovnjaški nasveti v vseh denarnih prašanjih.

Ivan Bizjak:

STRAŠNE POSLEDICE CENTRALIZIRANJA BOLNIŠKIH BLAGAJEN.

Pred centraliziranjem bolniških blagajen obstojale so na konkurenčni podlagi bolniške blagajne v slabem stanju, toda splošnost v tem vprašanju bila je zadovoljiva. Nekateri združene bolniške blagajne so imele prosti izbor zdravnikov in 20 tedensko bolniško podporo. Dvajset tedenska bolniška podpora pa se je izkazala kot nezadostna in vstanovila se je na bivšem Štajerskem splošna bolniška blagajna, koja je nudila zavarovancem celoletno redno podporo, in poleg še izredno podporo za dve leti, torej je bil deležen član splošne bolniške blagajne, ako je zapadel dolgi boleznii, skupno triletne podpore. Danes se je vstanovil centralni urad za zavarovanje delavcev, koji se upravlja po osrednjem in okrožnih uradih. Urad za zavarovanje delavcev ima ogromen uradniški aparat, ogromno registraturo, razne ravnateljice in podravnateljice z neverjetno visokimi plačami, a bolnik, ako zapade v daljšo bolezen in prekorači 20-ti teden podpore lahko brez vsake pomoči umrje kje v kakem kotu brez usmiljenja. Zanim mu je vsaka prošnja, zaniati vsako tarnanje. Tu se je storil zločin nad zavarovanci bivše splošne bolniške blagajne, kakor tudi nad zavarovanci, marsikatero druge bolniške blagajne.

Kje je človek kedaj videl, da bi sedelo v eni centrali okoli 80 uradnikov kakor boče v tem okrožnem uradu slučaj! Imamo ogromen uradniški aparat in vendar se ne pride z delom naprej, tako da se še sedaj prično predpisovati prispevke od julija preteklega leta, naprej. Koliko zgubi urad za zav. del. na obrestih! Koliko pa zopet se mora obresti plačati za denar, ker se ga je moralo iz navedenega vzroka najeti v znesku s štirinajst milijonov kron za redne izdatke. Ali je bilo kaj takega kedaj potrebno pri kaki bolniški blagajni? Ali bi bilo potrebno staviti ogromno palačo za centralni aparat okrožnega urada, ako ne bi bilo te nesrečne centralizacije? Koliko stane pa še povrh v tega osrednji urad in njega visoko plačani uradniki, o tem bomo še pozneje slišali.

Kaj bodo stale skupščine okrožnega, kakor osrednjega urada, o tem se je do danes še malo premišljevalo. Brez vseh teh navedenih izdatkov, ki bodo še prišli, je blagajna pasivna, pri teh ogromnih prispevkih in vendar se hoče še nadalje vzdrževati ta nesrečni aparat v popolno zgrešeni centralni obliki.

Marsikdo od zavarovancev se boče vprašal, kdo je tisti, ki je vse to zlo povzročil; morda bodo zopet kapitalizem dolžili —. Kdor ni gluhi in slep ve, da so povzročitelji tega istii, ki so delavcu vedno rešitev obetali, ako bodo oni prišli do oblasti. In sedaj vidite, kako so vas re-

šili isti glavni socijalistični eksponenti, ki so vam rešitev obetali. Ako hočejo bodoči poslanci v parlamentu za obrtništvo kakor za delavstvo kaj dobrega storiti, naj povzročijo razpust te nesrečne centrale.

Uprava zavoda, koja je na enak način sestavljena, ne more biti življenja zmožna. Preje ko se zavod odstrani, tem boljše za prizadete. Večje bolniške blagajne so se upravljale z malim številom uradnikov in s častnimi mesti odbornikov. Danes je samoposebi umevno, da se ne morejo odborniki iz cele Slovenije voziti zastoj v Ljubljano, ali iz cele države v Zagreb. To vse povzroča ogromne izdatke, ki se morajo izmetavati, namesto da bi se ta denar za bolane članne vporabil.

To so žalostne posledice sebičnega pogona interesentov, ki so hoteli po centralizaciji veliko ulogo igrati na račun najbednejših od bednih. To velja pa tudi onim v premišljevanje, koji iščejo v socijalizmu rešitev. Kaj pomaga lepi program, ako so zaupniki istega povečini izdajalci delavstva; oziroma sebičneži, ki samo čakajo na priložnost, kakor lev na plen, v dosego kaknega mastnega korita in v tem zavodu so ga marsikateri dosegli.

Razne vesti.

Anarhistinja ustrelila urednika. Anarhistinja Germain Bartou je prišla v uredništvo lista »Action Française« z nekim pismom in je hotela govoriti z Leonom Daudettejem, ki jo pa ni hotel sprejeti. Sprejel jo je urednik Marin Platau. Malo minut potem, ko je vstopil Platau v sprejemni salon, se je zaslišalo pet strelav. Urednik je prišel omahujoč iz salona in se je zgrudil pred vrati na tla. Kmalu je izdihnil. Ženska je ustrelila štirikrat na urednika, petič pa proti sebi. Težko ranjeno so odvedli v bolnišnico.

Odgovorni urednik: Lic. Edvard Štunic.
Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna v Celju.

Zobotehnični vajenec

(praktikant) se takoj sprejme pri dr. Kunst-u, zobozdravniku v Celju, Kralja 2-1 Petra cesta 26. 138

Absolventinja

trg. šole išče primerne službe. Naslov v upravi. 136

Zgubila se je črna psica

Kdor jo pripelje nazaj, dobi lepo nagrado. Lopan, pekarna, Za kresijo 15.

Otvoritev trgovine s pleteninami

v Vojniku pri Celju.

Vljudno naznanjam, da sem v hiši posojilnice v Vojniku otvorila trgovino s pleteninami in strojno pletilnico. Izdelovala bodem vse vrste pletenin, jopic, kap, nogavic otročje obleke, jumperje itd. na debelo in drobno. — Sprejemam tudi vse predmete te stroke v predelovanje in popravilo, ter volno v predenje.

Priporočam se za naročila ter jamčim za solidno delo in zmerne cene.

Spoštovanjem

Beti Pušnik.

Razširjajte „Novo Dobo“!

Vedno sveže praženo kavo, riž, čaj, pristno staro slivovko, čajni rum, konjak, likerje, trapistovski sir in vse drugo špecerijsko in kolonijalno blago priporoča po zelo zmernih cenah tvrdka

Anton Fazarinc

Celje Kralja Petra
cesta štev. 27

58 Kupuje deželne pridelke. 50-3

Zahvala.

V dnevih neizmerne žalosti vsled nenadomestne izgube našega predbrega soproga, oziroma očeta, gospoda

Franca Stiplovšek

višjega davčnega upravitelja v Celju

došlo nam je od vseh strani toliko globokega sočutja, da se moremo le tem potom vsem najsrčneje zahvaliti.

Posebno pa se zahvaljujemo gg. uradnikom davčnega urada v Celju za mnogobrojno spremstvo na zadnji poti.

Zavodna-Celje, dne 27. jan. 1923.

Žalujoči ostali.

Prometni zavod za premog

d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno la. čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov: **Prometni zavod za premog**
d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II.
Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

24-1

Grande

Patria Casino Liquere surfine

POSODJILNICA V CELJU

Stanje hranilnih vlog
čez K 64.000.000—

Narodni dom (na oglu v pritličju)

Stanje hranilnih vlog
čez K 64.000.000—

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje od 1. jan. 1923 naprej po 5% brez odpovedi, 5½% do 6% z odpovedjo, večje stalne naložbe in naložbe denarnih zavodov po dogovoru.

Obavija vse denarne, kreditne in posojilne transakcije najkulantneje.

Izurjen žagar in mlinar

išče službe. Naslov v upravi. 135

Trgovski pomočnik

z dobrimi spričevali išče službe v trgovini z mešanim blagom na deželi ali v kakšnem trgu. Vstop v enem mesecu ali takoj. Naslov v upravi. 1

V najbližnji okolici mesta Celja se prodaja

hiša

pripravna za vsako obrt s približno 4 orali njiv in travnikov, pod zelo ugodnimi pogoji. Natančneje se poizve pri g. Antonu Štern, Gosposka ul. št. 26, I. nadstr. Celje. 3—2

Sušilnico za hmelj

še prav malo rabljeno (srednje velikosti) prodam po zelo ugodni ceni. 85 4-4
Graščina Gutenbichel, Šoštanj.

Hiša na prodaj!

obstoječa iz 4 stanovanj, električna razsvetljava, pri glavni cesti, 10 minut od mesta Celja. Zraven je ena ali tri njive, kakor je kupcu ugodneje ter gospodarsko poslopje. Zelo pripravna za obrtnika. Proda se po ugodni ceni. Več se izve pri Jos. Verbnik, tesarski mojster, Celje-Gaberje šte. 134.

Ant. Lečnik

urar in juvelir
Celje, Glavni trg št. 4
(prej Pacchiaffo). 42

Obl. konc. posredovalnica
za promet z realitetami:

Anton P. Arzenšek

CELJE Kralja Petra c. 22 CELJE
Posreduje pri prodaji ozir. nakupu zemljišč, hiš, vil, gradov, velikih in malih posestev, industrijskih podjetij itd., itd. vestno in točno. 45—32

Največje, domače elektrotehnično podjetje:

ELIN družba za elektrotehnično industrijo d. z o. z.

Elin gradi električne centrale in omrežja;
Elin proizvaja in dobavlja vse električne stroje in elektrotehnične aparate in izdelke;
Elin projektira brezplačno vse naprave in obrate, ki so v zvezi z elektriko. 1321 25—18

Tehnične pisarne in zaloge:

Ljubljana, Dunajska cesta,
Palata Ljublj. kreditne banke.

Maribor, Vetrinjska ul. 11.

Najboljši uspeh imajo oglasi „Nove Dobe“

J. KUDIŠ Gaberje št. 3

(gostilna Plevčak) nasproti Mestnega mlina

NA DROBNO!

55 50—3

NA DEBELO!

PRIPOROČA

svojim cenjenim odjemalcem veliko množino inozemskega blaga kakor sukno za moške in ženske obleke, cefir, šifon, vse krojaške potrebščine ter raznovrstno manufakturno blago po zelo

nizkih cenah.

Manufakturo

(sukno, platno, cefir, barhent, druk za predpasnike itd.)

prodaja po nizkih cenah

novootvorjena trgovina

Ernejc & Repovš, Celje.

v vogalni hiši Kralja Petra c. 23, vhod v Vodnikovi ulici.

Ženini in neveste!
Poročne prstane
kupite najbolje pri

R. SALMIČ - CELJE

NARODNI DOM

Velika zaloga ur zlatnine, srebrnine, očal itd.

Kupujem staro zlato in srebro po dnevnih cenah.

JETIKA!

Dr. Pečnik ordinira izven torika in petka vsak dan v Št. Jurju ob juž. žel. za jetične. Čitajte njegove 3 knjige o jetiki.

Denarja ni

5—3
draginja je velika, zaslužek pa majhen. — Ako hočete z malim trudom — doma v svojem kraju s prodajo nekoga izdelka gotovo do 200 K na dan zaslužiti mi pošljite v pismu svoj na tačni naslov in znamko za odgovor. Josip Batič, Litija 31.

Naznanilo.

Vsem trgovcem, modistkam in cenj. občinstvu naznanjam, da sem otvoril zalogo s klobuki in slamniki v Celju, Gosposka ulica št. 4. 45—45
Franc Cerar, tovarna klobukov in slamnikov v Domžalah

Ivan Mastnak

Celje Kralja Petra c. 15 Celje
priporoča za nakup lastno izdelanih površnikov, oblek, posameznih hlač 10 itd. za gospode in dečke. 3

IVAN MASTNAR

CELJE Kralja Petra c. 15
priporoča svojo zalogo prvovrstnega sukna, hlačevine ter vseh krojaških potrebščin itd. 10—3

SALAME

prve vrste nova roba

povsem zrela se dobiva povsod!

I. hrv. tvornica salam, suhega mesa in masti

M. Gavrilović sinovi, d. d. Petrinja.

DEVIZE
NAKAZILA

VALUTE
AKREDITIVI

SLAVENSKA BANKA D/D. PODRUŽNICA CELJE

Ljubljana @ Zagreb @ Beograd

Stanje vlog K 1.000.000.000—
Kapital in rezerve K 200.000.000—

VLOGE 5 1/2 % DNEVNO

vezane 30 dni

VEČJE DALJE VEZANE VLOGE PO DOGOVORU